

INFORMÁCIE ZO ZASADNUTÍ COPA a COGECA v roku 2017

Prvé zasadnutia sa v roku 2017 začali v druhom januárovom týždni:

- 11. januára 2017 seminár so zameraním na ekonomický dopad zákazu neonikotínoidov,
- 12. januára 2017 Task Force Hnojivá.

Ekonomický dopad na zákaz neonikotínoidov

Seminár zastrešovali predstavitelia Národného zväzu farmárov Anglicka, zástupcovia odborných a profesionálnych organizácií, a to COPA a COGECA, ESA a ECPA. Na seminári sa zúčastnilo veľa odborníkov, pričom boli zastúpené takmer všetky členské štáty EÚ a prebiehal na profesionálnej úrovni.

Prvým a hlavným príspevkom bola prezentácia hodnotenia ex-post Steffenom Noleppom z Berlínskeho inštitútu HFFA. Kompletná správa bude dostupná v zaheslovanej podobe a tiež v tlačenej forme. Prezentácia bola zhodnotením situácie od začiatku procesu, keď v decembri 2013 bolo prijaté rozhodnutie Európskej Komisie o zákaze neonikotínoidov.

Podľa prednášajúceho neexistuje žiadny vplyv, podrobné posúdenie rizika, ale ani nákladov a je nedostatočný výskum dopadov na ekonomiku, ale aj životné prostredie. Pre prezentáciu bolo použitých 17 vedeckých štúdií a boli porovnané údaje z Nemecka, Francúzska, Holandska, Poľska, Rumunska a Veľkej Británie, ale aj komplexné dokumenty z celej EÚ. Výsledky, ku ktorým sú údaje sa považujú za konzervatívne a závery sú založené na viac ako 120 vedeckých názorov. Najväčší podiel prieskumov sú z oblasti pestovania repky olejnej, obilnín, kukurice na zrno, cukrovej repy a zemiakov. Podľa štúdie HFFA sú náklady na produkciu repky v EÚ s ročnou stratou okolo 900 miliónov EUR, pričom 4% strata zodpovedá 912 000 t nižšej produkcii repky olejnej. Tieto straty predstavujú 350 miliónov EUR v trhovej hodnote, 50 miliónov EUR strata z nižšej kvality 120 mil. EUR za zvýšenie výrobných nákladov, a 360 mil. EUR sú straty počas výroby a spracovania.

Dopad na životné prostredie:

- 533 000 ha - to je dodatočná výmera pestovateľských plôch mimo Európy, ktorá slúži na kompenzáciu produkcie (je to plocha celého územia Cyprusu).
- 80.2 mil. t dodatočnej produkcie CO₂ spôsobené zmenami vo využívaní pôdy,
- 1,3 mld. m³ dodatočná spotreba vody
- ďalšie straty spôsobené spaľovaním a ničením lesov v Indonézii s rozlohou 333 000 ha na pestovanie plodín.

Aká by bola situácia v jednotlivých krajinách, ak by sa zachovali pôvodné podmienky:

Francúzsko: 23 mil. t vyššia produkcia a výnos 5 miliárd EUR,

Nemecko: 23 mil. t vyššia produkcia v hodnote 2,4 mld. EUR

Veľká Británia: 4 mil. t vyššia produkcia v hodnote 1,1 mld. EUR

Poľsko: 6 mil. t vyššia produkcia v hodnote 5 mld. EUR

Španielsko: 11 mil. t vyššia produkcia v hodnote 2,7 mld. EUR

Taliansko: 10 mil. t vyššia produkcia v hodnote 2,7 mld. EUR

Holandsko: 3 mil. t vyššia produkcia v hodnote 0,3 mld. EUR

Rakúsko: 2 mil. t vyššia produkcia v hodnote 412 mil. EUR

Írsko: 1,4 mil. t vyššia produkcia v hodnote 0,1 mld. EUR

Konkrétne dopady na krajiny:

Francúzsko - strata 364 000 pracovných miest

Nemecko - o 50% nižšie výnosy pri cukrovej repe

Veľká Británia - nižšie výnosy pšenice, najviac ovplyvnené odvetvie - strata 400 miliónov EUR ročne

Poľsko- jablká a ríbezle - straty viac ako 20 %

Španielsko - citrusové plody - straty vo výške 1,5 miliárd EUR ročne
Rakúsko - viac ako 30 000 pracovných miest je ovplyvnených
Írsko - pre výrobu húb strata 108 miliónov EUR.

V závere správy sa uvádza:

- takmer všetky negatívne dopady na príjmy sú merateľné,
- najväčšie dopady sú na repku, negatívne dopady v krajinách sú od 1 do 20 %,
- merateľné zhoršenie kvality, čo predstavuje priemerné zhoršenie o 6,3%,
- nižšie výnosy, bez zákazu neonikotínoidov by bolo vyrobených 912 000 t viac repky olejnej,
- zákaz používania neonikotínoidov spôsobuje zvýšenie spotreby vody (odhad 1,3 mld. m³).

Druhý príspevok Willema Ruster - ochrana proti škodcom po zákaze neonikotínoidov.

Išlo o zhodnotenie viac ako 50 dostupných podkladov z rôznych inštitúcií, pričom bola prezentácia zameraná na 75 prvkov ochrany a neistá budúcnosť resp. úplný zákaz neonikotínoidov. V príspevku bol aj odhad ekonomických vplyvov a možné náklady alternatívnych prostriedkov ako aj iný rozsah aplikácie.

Prezentácia bola zameraná na 7 hlavných plodín v 9 krajinách EÚ (obilniny, a to pšenica, jačmeň, kukurica, repka olejná, cukrová repa, zemiaky, citrusové plody). Okrem toho bolo do úvahy braných aj ďalších 24 špeciálnych plodín.

Dopady:

- 7 hlavných plodín zaznamenalo nárast nákladov až o 25 % a zníženie výnosov o 10 - 40 %,
- pre pestovateľov cukrovej repy boli straty najvyššie,
- v EÚ to predstavuje zvýšenie nákladov asi 17 mld. EUR,
- v EÚ to predstavuje zníženie produkcie asi o 100 mil. ton, čo predstavuje požiadavku na zvýšenie pestovateľskej plochy o 9 mil. ha.
- riziko straty pracovných miest (spolu 1,5 mil.), rozdelené na 3 častí podľa hodnotenia rizika,

Tretia prezentácia Jonas Kathage z JRC - riadenie škodcov po zákaze neonikotínoidov

Neonikotínoidy tvoria viac ako 25 % zo všetkých insekticídov (po objemovej stránke). Preskúmanie 8 prípadov zo 7 členských štátov EÚ. Zahnuté prípady z Českej republiky (obilniny a repka) a Maďarska (slnečnica).

Zisťované dopady: čas, náklady, efektivity, staré a nové prostriedky na ochranu rastlín.

Francúzsko: kukurica - zvýšenie nákladov o 60 %, vyššia spotreba času o 40 %, zvýšenie nákladov o 60 %, zvýšenie frekvencie používania prostriedkov, vyšší výskyt škodcov o 30 %,

Španielsko: kukurica - podobné výsledky ako vo Francúzsku, viac škodcov až o 60 %, menej efektívne využívanie prostriedkov,

Taliansko: kukurica - bez zmeny, nakoľko zákaz používania bol zavedený už skôr,

Česká republika: repka olejná - náklady vyššie asi o 80 %,

Nemecko: repka olejná - viac času o 80 %, vyššie náklady o 85 %,

Veľká Británia: repka olejná strata času o 80 % a rovnako vyššie náklady,

Maďarsko: slnečnica - navýšenie prostriedkov, času a nákladov (asi 75 %),

Španielsko: slnečnica - vyšší počet škodcov,

Zhrnutie: nižšia efektivita, viac škodcov, zvýšenie nákladov.

Štvrtý príspevok Amalie Kafka, ESA - dopad zákazu na repku - v spolupráci s národnými asociáciami producentov osív, distribútori a organizácie poľnohospodárov.

Využitie podkladov z Rakúska, Nemecka, Bulharska, Rumunska, Dánska, Francúzska, Maďarska, Poľska, Slovenska, Švédska, Veľkej Británie.

Hodnotenie ozimných odrôd za obdobie 2014 - 2016.

Straty až do 100 %, sledovaných 70 až 75 % celkovej pestovateľskej výmery repky olejnej.

V roku 2014 ovplyvnenie 50 % výmer, v roku 2015 30 %.

V roku 2015 boli nižšie straty ako sa očakávalo.

Straty v roku 2014 od 566 do 568 mil. EUR.

Hodnotenie roku bez neonicotinoïdov predsedom pracovnej skupiny pre olejiny COPA COGECA Arnaud Rousseau.

Diskusia: chýbajúce údaje z krajín, ktoré ešte používali prípravky, výnimka Dánska na 5 rokov pri osivách, certifikované osivá a sadivá, vplyv počasia pri využití prípravkov, odmietnutie Európskej komisie diskutovať o alternatívach, potrebné rokovať nielen na politickej úrovni.

Task Force - hnojivá

Išlo o prvé stretnutie zo série pracovnej skupiny. Na zasadnutí sa zúčastnila väčšina členov, ale zároveň boli na zasadnutí aj členovia z iných pracovných skupín, a to najmä z pracovnej skupiny obilniny a olejiny, pretože náklady na minerálne hnojivá tvoria pomerne významnú časť nákladov farmárov na hospodárenie vo všetkých krajinách. Zasadnutie skupiny viedol Arnaud Petit spolu s Dominique Dejonckheere. Hlavným bodom stretnutia bolo pripraviť návrh spoločnej pozície k podmienkam prístupu k minerálnym hnojivám v EÚ. K tejto pozícii bolo veľa pripomienok a návrhov na zmenu. Ďalší postup bude taký, že sa bude rokovať o pozícii a budú zapracované ďalšie pripomienky. Väčšina zástupcov bude prerokovávať pripomienky a dôvody na zmeny vo svojich organizáciách, ktoré ich na zasadnutia vysielajú.

Tento dokument sa zameriava len na minerálne hnojivá a ich komponenty, nebudú v ňom uvádzané ostatné druhy hnojív. Súčasťou by mala byť aj príloha, ktorá bude obsahovať celkové príjmy poľnohospodárskych podnikov a podiel cien hnojív na nákladoch. Írsko navrhlo doplniť predaj na trhu EÚ a zastúpenie spoločností, nakoľko hovoria, že v 13 členských štátoch EÚ má 5 spoločností dominantné postavenie. Všetky údaje budú konzultované organizáciami Fertilisers Europa a Eurostat.

Návrh pozičného dokumentu pre zlepšenie prístupu na trh s hnojivami.

Minerálne hnojivá predstavujú 30 % variabilných nákladov vo všetkých sektoroch, v sektore obilnín je to až 40% a u olejín až 45%. Na nákup hnojív sa ročne v EÚ minie asi 20 miliárd EUR.

Európska únia má relatívne malý trh s hnojivami, a tiež nemá veľký vplyv na svetovom trhu a na ceny hnojív. Zároveň EÚ nemá dostatočnú výrobnú kapacitu na splnenie požiadaviek poľnohospodárov na množstvo minerálnych hnojív s výnimkou dusičnanov (nitrátov). COPA a COGECA uvádza, že trh EÚ s hnojivami nie je dostatočne liberalizovaný. EÚ má 6,5 % daň na všetky dovozy z N, P a NPK, dovozné poplatky sú nulové na fosfáty. Uplatňujú sa antidumpingové opatrenia na dovozy dusičnanov z Ruska, a tieto budú platiť až do 13/09/2019. Obchod bol čiastočne liberalizovaný s niektorými krajinami napríklad zo Severnej Afriky. Výška nákladov na minerálne hnojivá je okolo 1 miliárd EUR, teda ide o sumu, ktorú platia poľnohospodári za tento druh hnojív. Ceny hnojív v EÚ sú najvyššie na svete.

COPA a COGECA poukazuje na to, že pokles cien energií a zlepšenie výmenného kurzu dolára proti euru sa nepremietlo do zníženia cien hnojív. Podľa štúdie z roku 2016 by pri odstránení dovozných poplatkov klesli výrazne ceny hnojív v Európe a zároveň by sa zvýšila aj konkurencia na trhu, čo by ďalej malo viesť k vytvoreniu pracovných miest v tomto odvetví.

Ďalej dokument obsahuje:

- nálezy zverejnené na Agriinfo pod číslom FER(16)11132 - analýzy výroby jednotlivých druhov minerálnych hnojív, a to amoniaku a močoviny a všetkých ostatných,
- sú hlavné zložky, ktoré ovplyvňujú trh s dusíkatými hnojivami, ako napríklad cena plynu, výmenný kurz dolár/euro, základná cena amoniaku v USA, základná cena močoviny v Európe, Egypte a Číne. COPA a COGECA obhajuje stanovisko, že vzhľadom na nízke príjmy farmárov, musí dôjsť urýchlene aj poklesu nákladov farmárov. Je potrebné riešiť trh s hnojivami ako aj ceny hnojív.

Jedno z riešení je čo najrýchlejšie odstrániť dovozné poplatky, ďalej zlepšiť transparentnosť na svetovom trhu so surovinami pre hnojivá a zaoberať sa ja nezákonnými a nekalými praktikami dodávateľov surovín.

Na zasadnutí sa členovia zaoberali novým nariadením o hnojivách FER(16)3924 (Rev8).

Ďalej vyberáme:

- potrebné pripraviť povinnú štandardizáciu hlavných minerálnych hnojív pri zachovaní spoločného pozitívneho zoznamu (zoznam čo sa používa),
- harmonizovať obsah kadmia na 60 mg/kg P₂O₅,
- spraviť prieskum výšky DPH na úrovni členských krajín,
- zrovnoprávnenie postavenia farmárov a dodávateľov,
- využiť dostupné údaje Eurostatu,
- uvedenie úspor farmárov napr. Španielsko 107 mil. EUR, Taliansko 60 mil. EUR, Veľká Británia 95 mil. EUR, Francúzsko 176 mil. EUR, Nemecko 172 mil. EUR, Poľsko 110 mil. EUR a zvýšenie počtu pracovných miest napr. Španielsko 9 700 nových pracovných miest, Taliansko 20 000 nových pracovných miest, Veľká Británia 865 nových pracovných miest, Francúzsko 3 100 nových pracovných miest, Nemecko 1 800 nových pracovných miest,
- ochrana trhu s hnojivami škodí európskym farmárom, zvyšuje ich náklady,
- zisky výrobcov hnojív rastú každý rok,
- znižovanie cien palív sa nepremietlo do zníženia cien hnojív,
- potrebné odstrániť antidampingové opatrenia,
- cieľ znížiť okamžite alebo postupne clá,
- zástupcovia 15 najväčších výrobcov hnojív rokovali so zástupcami Írska,
- aktivity Írska v sektore, stretnutie s eurokomisárom Hoganom,
- stanoviská na skupine k clám nie sú jednotné.

Potrebné sektor v budúcnosti riešiť.